

יחידה 10: ראש השנה פרק א משנה ט

חילול שבת כדי להעיד על מולד הלבנה

משנה זו היא המשך למשניות האחרות בפרק שעסקו בחילול שבת על ידי העדים לשם קידוש החודש, ובה מופיע הפסוק שממנו לומדים שיש לחלל שבת, ובנוסף מתואר במשנה עד היכן מגיע ההיתר לחלל שבת בשביל להעיד על מולד הלבנה.

משך הוראה מומלץ: שיעור אחד

מטרות

1. הישג **מבנה**: התלמיד יארגן את המשנה לפי רכיבי הכאמד"ט.
2. הישג **הבנה ופרשנות**: התלמיד ידע מה הדין מכל אחד מהמקרים במשנה, ויראה שהמשותף כולם הוא שמותר לחלל שבת למען קידוש החודש.
3. הישג **הבנה ופרשנות**: התלמיד יבין שיש לחלל את השבת רק על מהלך של לילה ויום מכיוון שזהו פרק הזמן שמועיל לקידוש החודש ביום השלושים.
4. הישג **תושב"ע**: התלמיד ידע מהו המקור בתורה לכך שיש לחלל את השבת בשביל קידוש החודש.

פתיחה

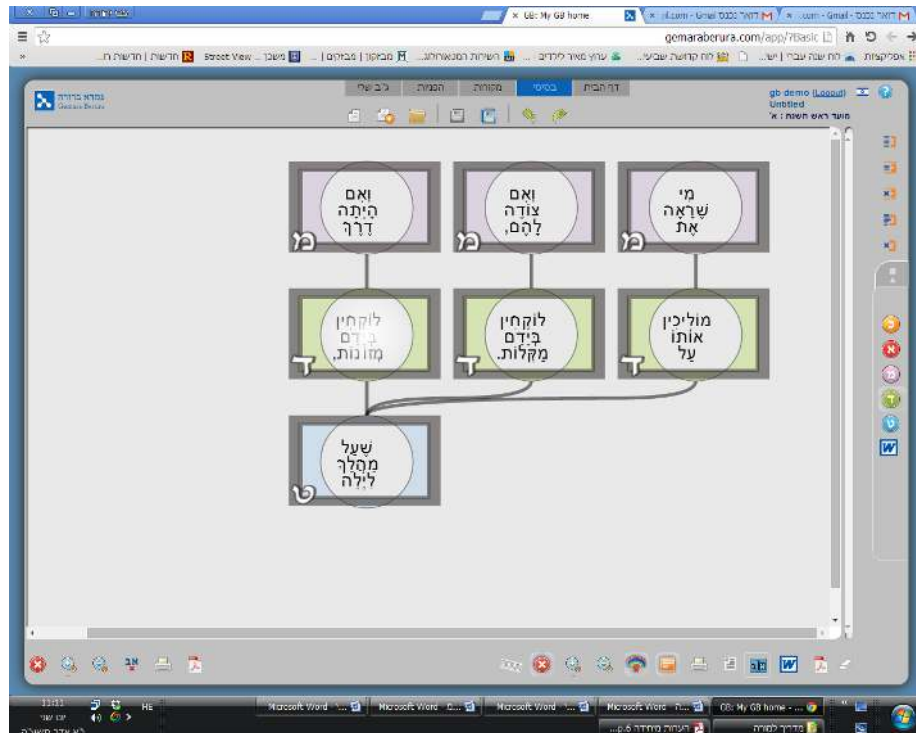
מומלץ לחזור עם התלמידים על מה שידוע להם על חילול שבת בשביל קידוש החודש: מי מחלל שבת? העדים. מתי? בניסן ובתשרי, וכשביהמ"ק קיים בכל חודש. בעליל? הלכה שגם כן. האם גם כאשר עוברים הרבה זוגות? המסקנה מהסיפור עם רבי עקיבא – כן! מכאן לשאלו: איזה חילול שבת מותר לעשות בשביל לקדש את החודש? לשמוע מה התלמידים חושבים. זוהי הקדמה למה שהמשנה מלמדת שכל דבר שהעדים צריכים בשביל ללכת להעיד מחללים עבורו את השבת.

גוף השיעור

א. מבנה

למשנה זו מבנה ברור: ישנם שלושה מקרים ולאחר כל אחד מהם ישנו דין. משימה 1 מכוונת את התלמידים לזהות זאת, המילה ואם רומזת להם על כך שאלו מקרים. את הדינים קשה יותר לזהות כי אין בהם מילות דין, אך הם ניתנים לזיהוי לפי התוכן.

בסוף המשנה ישנו טעם שמסביר את כל שלושת הדינים ולכן יש לחבר אותו עם כל אחד משלושת המקרים לפי מה שמתואר בתרשימים.

ב. הבנה ופרשנות

בחוברת מופיעים שלושה תיאורים 'מודרניים' של המקרים המופיעים במשנה. חשוב שהתלמידים יבינו שקידוש החודש הוא דבר שאמנם לא מתבצע היום באותו אופן של המשנה, אבל אנחנו מצפים ומתפללים לחזרתו, ולכן גם התיאורים הם תיאורים שמתאימים להיום, במהרה בימינו שנזכה.

התלמידים מתבקשים במשימה 2 להתאים בין התיאורים בחוברת לבין המקרים במשנה, ולזהות את המשותף שבין כל המקרים שכולם יש צורך לחלל שבת כדי להעיד עדות החודש.

משימות 3-4 עוסקות בטעם שהמשנה מביאה. ראשית התלמידים צריכים להבין שמחללים את השבת רק במקומות שמרחק ההליכה שלהם מבית הדין הוא עד יום ולילה – כלומר שאם ראו את הלבנה בתחילת ליל שבת, יספיקו להגיע לבית הדין עוד בשבת (כי היום מתחיל מהלילה, וצריך לקדש את החודש עוד באותו יום).

ג. מתורה שבכתב לתורה שבעלפה

בשלב הבא ילמדו התלמידים את המקור מהתורה שמופיע במשנה, שהמילה שממנה לומדים זאת היא 'במועד'. שכיוון שצריך לקבוע את המועדים בזמן המדויק שלהם יש אפילו לחלל שבת לצורך עדות החודש.

התלמידים נחשפו ללימוד דומה ביחידה 5 על קרבן ראש חודש.